

Õiguskantsler

Teie 09.11.2022 nr

Meie 01.05.2023 nr 7-5/230593/2302331

Lasteaia tegevus

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Te pole rahul [ ] Lasteaia [ ] töötajate tegevusega. Kirjutasite, et 2022. aasta sügisel lõpetasid õpetajad ootamatult tasandusrühma ja arendusrühma laste omavahelise suhtlemise ja koos mängimise hommikul enne õppetegevuse algust ja õhtupoolikul pärast õppetegevuse lõppu. Selle aluseks oli tasandusrühma lapsevanemate otsus, mis põhines hirmul, et arendusrühma lastega suhtlemisel on nende lastele halb mõju. Kirjeldasite, miks ei ole Teie arvates rühmade omavahelise suhtlemise piiramine laste huvides, ning selgitasite, kuidas see Teie lapsele mõjus.

Lasteaia pidaja ehk [ ] Vallavalitsus selgitas, et alushariduse spetsialist ja tugiteenuste koordineerija käisid 2022. aasta novembris lasteaiarühmade tegevust vaatlemas ning tegid selle põhjal lasteaia juhtkonnale ettepanekud. Probleemi arutati ka 16. novembril 2022 toimunud koosolekul lastaia töötajate, juhtkonna, lapsevanemate ja vallavalitsuse esindajatega. Peale selle on tänava veebruarikuust maikuuni lasteaia töösse kaasatud superviisor, kes kohtub regulaarselt töötajatega nii individuaalselt kui ka grupiviisi eesmärgiga parandada majasisest meeskonnatööd ning töötajate ja lapsevanemate vahelist suhtlust.

Kuna [ ] Vallavalitsus on asunud uurima, millest Teie tõstatatud mure alguse on saanud ning kuidas seda lahendada, pole põhjust vallavalitsusele selle kohta etteheited teha.

Küll aga tuleks vallavalitsusel veenduda, et lasteaia juhtkond ja õpetajad lähtuvad oma töös lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõttest, mis on seaduse järgi kohustuslik kõigile, kes teevad lapsi puudutavaid otsuseid ([lastekaitseaduse](#) § 21, [ÜRO lapse õiguste konventsiooni](#) artikli 3 lg 1).

Kui otsus puudutab mitut last, tuleb selle põhimõtte järgi enne otsuse tegemist välja selgitada iga lapse huvid ning leida lahendus, mis vastab kõige paremini kõigi laste huvidele.

Lisaks selgitame lasteaiarühmade omavahelise suhtlemise kohta järgmist.

[Koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) alusel vastu võetud [koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava](#) (riiklik õppekava) annab üldised juhtnöörid, kuidas lasteaiarühmas õppe- ja kasvatustegevust kavandatakse. Rühma õppe- ja kasvatustegevus tugineb päevakavale, mis

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

määrab vastavalt laste eale päevarütmi (riikliku õppekava § 7 lg 1). Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevus (riikliku õppekava § 7 lg 1).

Õigusaktid ei määra, milline peab olema õppe- ja kasvatustegevuse sisu. Rühma õppe- ja kasvatustegevust kavandavad pedagoogid, kes peavad arvestama seejuures lapse arengutaset, vanust ning huve (riikliku õppekava § 7 lg 2).

Riiklikku õppekava järgi peab lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toetama lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, see aitab arendada muu hulgas laste mängu-, õpi-, sotsiaalseid ja enesekohaseid oskusi (riikliku õppekava § 3 lg 2, § 11–15).

On selge, et riiklikus õppekavas kirjeldatud oskuste omandamiseks tuleb lastele luua võimalus teiste lastega suhelda ja mängida.

Ka riiklikus õppekavas rõhutatakse, et laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu (riikliku õppekava § 5 lg 1). Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomist peetakse nii oluliseks, et seda on riiklikus õppekavas nimetatud üheks aluspõhimõtteks, millest lähtudes tuleb korraldada lasteaia õppe- ja kasvatustegevust (riikliku õppekava § 4 lg 1 p 6).

Lasteaias on lapsel võimalus teiste lastega suhelda ja mängida eelkõige oma rühmas. Siiski on näiteid selle kohta, kuidas õpetajad püüavad laste suhtlemise võimalusi lasteaias mitmekesistada. Näiteks mängitakse sageli teiste rühmade lastega koos õues. Mõnikord on lasteaias sisse seatud reegel, et koos kogunevad mängima hommikul varem saabuvad lapsed ning õhtul hiljem lahkuvad lapsed. Tihti tähistavad kõik või osad lasteaia rühmad koos olulisemaid tähtpäevi. Mõnes lasteaias käivad rühmad regulaarselt üksteisel külas või võtavad koos midagi ette.

Õiguskantsleri nõunik võttis ühendust Tallinna Ülikooli Haridusteaduste Instituudi eripedagoogika lektori Kadi Lukanenokiga, et küsida tema, kui erialaasjatundja arvamust erineva arengutasemega laste omavahelise suhtlemise kohta lasteaias.

Erialaasjatundja selgitas õiguskantsleri nõunikule, et suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega saavad lapsed õppida ja harjutada ainult suheldes. Tema sõnul on lapsele sobilik ning piisavalt mitmekesine suhtlemine vajalik kõigile lastele, ka erivajadusega lastele. Ta selgitas, et eakohase arenguga lapsed kogevad erivajadusega lastega suheldes elu mitmekesisust, õpivad tähelepanelikkust ning abivalmidust, nii areneb empaatiatunne. Erivajadusega lapsed saavad sellisest suhtlusest uusi impulsse ja kogemusi, mida ainult erivajadusega laste rühmast ei pruugi saada.

Erialaasjatundja märkis, et lasteaias erinevate rühmade (eakohase arenguga laste rühm ja erirühm) omavahelist suhtlust planeerides tuleb õpetajatel kindlasti arvestada laste erivajadusi ning tingimusi, mida seab laste vanus. Sellest lähtudes saab planeerida ühise tegevuse sisu ja kestust ning läbi mõelda, milles ja mil määral lapsed abi vajavad. Tema kinnitusele peavad õpetajad sellistel kohtumistel aktiivselt osalema. Ta rõhutas, et kõik lasteaiaaegsed lapsed vajavad omavaheliseks suhtlemiseks eeskujusid ja suunamist, et nad saaksid arendada oma sotsiaalseid oskusi.

Samuti märkis erialaasjatundja, et lapsevanemate halvustavat suhtumist rühmade omavahelisse suhtlemisse põhjustavad sageli lapsevanemate endi hirmud ja teadmatus. Neid hirme saab aga hajutada avameelsetes vestlustes õpetajate ja teiste lapsevanematega. Samuti võib

lapsevanematel lubada osaleda mõnes erivajadusega laste rühma tegevuses, et nad saaksid vahetu kogemuse ja oma hirmud ületada. Tema sõnul võib uuringu tulemuste põhjal väita, et kui erinevate arengutasemetega laste kohtumised on hästi korraldatud, ei ole eakohase arenguga laste ja erivajadusega laste suhtlemisel täheldatud ebasoodsaid tagajärgi.

Niisiis võib erineva arengutasemega lasteaiarühmade omavahelisest suhtlemisest olla kasu kõigile lastele, kui õpetajad on niisuguste kohtumiste korraldamise läbi mõelnud ning suhtlemisel lapsi toetavad.

Kuigi õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise ja läbiviimise eest vastutavad õpetajad, peaksid õpetajad kaasama ka lapsevanemaid, sest alushariduse andmine lasteaias põhineb lasteaias ja lapsevanemate koostööl (KELS § 22 lg 2; § 24; riikliku õppekava § 2 lõiked 2 ja 3; § 10 lõiked 1 ja 3).

Seejuures peavad nii õpetajad kui lapsevanemad lahenduste otsimisel pidama silmas lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõtet. See tähendab, et enne otsuse tegemist tuleb välja selgitada iga lapse huvid ning leida lahendus, mis vastab kõige paremini kõigi laste huvidele (([lastekaitseaduse](#) § 21, [ÜRO lapse õiguste konventsiooni](#) artikli 3 lg 1; loe ka A. Aru, K. Paron „[Lapse õiguste üldpõhimõtted](#)“ kogumikust „Inimõigused“).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: [ ] Vallavalitsus